

KVS Wuorimaa Pirjo

14.01.2011

~~EDUSKUNTAA PYYDETÄÄN
NOUDATTAMAAN VAITELIAISUUTTA
TÄMÄN MUISTION KÄSITTELYSSÄ~~

**VAITELIAISUUSMÄÄRÄYS KUMOTTU
SuV 20.5.2011**

EDUSKUNTA
Suuri valiokunta

Viite

Asia
EUROALUEEN RAHOITUSVAKAUDEN TURVAAMINEN
- kokonasivaltainen strategia -

U/E-tunnus:

EUTORI-numero: EU/2011/0534

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys Euroalueen rahoitusvakauden turvaamisesta.

EU-ministerivaliokunta käsitteli asian kokouksessaan 14.1.2011.

Valtiovarainministeri

Jyrki Katainen

LIITTEET Muistio 14.1.2011

Asiasanat talouskriisi

Hoitaa **VM**

Tiedoksi EK, VNEUS

14.01.2011

~~EDUSKUNTAA PYYDETÄÄN
NOUDATTAMAAN VAITELIAISUUTTA
TÄMÄN MUISTION KÄSITTELYSSÄ~~

**VAITELIAISUUSMÄÄRÄYS KUMOTTU
SuV 20.5.2011**

Viite

Asia

**Euroalueen rahoitusvakauden turvaaminen
- kokonaisvaltainen strategia -**

Euroryhmä käsittelee 17.1.2011 euroalueen rahoitusvakaustilannetta, erityisesti kokonaisvaltaista strategiaa euroalueen rahoitus- ja velkakriisin ratkaisemiseksi. Strategia on tarkoitus hyväksyä Eurooppa-neuvostossa 4.2.2011. Valmistelussa on kuitenkin otettava huomioon, että ajankohtainen tilanne, erityisesti epävarmuus Portugalin kyvystä selviytyä velkaongelmistaan omin avuin, saattaa vaatia konkreettisia toimenpiteitä nopeammalla aikataululla. Myös neuvoston ylimääräisten kokouksien järjestämiseen on varauduttava.

Strategialla pyritään saamaan aikaan laajamittainen ja uskottava ohjelma euroalueen tilanteen vakauttamiseksi kestäväällä tavalla. Yleistä luottamusta euroalueen kykyyn selviytyä kasvavasta velkakriisistä on vahvistettava ja euroalueen rahoitusvakaus palautettava. Vain tätä kautta voidaan saavuttaa sijoittajien luottamus ja estää velkaongelmien laajeneminen. Tarvittavat ratkaisut tulisi tehdä, ennen kuin euroalueen valtiot ja pankit aloittavat vuoden 2011 laajamittaiset velkakirjojen liikkeeseenlaskut uudelleenrahoitustarpeidensa tyydyttämiseksi.

Strategiassa on neljä osaa:

1. Julkisen talouden velkakestävyysvarmistaminen
2. Nykyisten rahoitusvakausmekanismien toiminnan tehostaminen ja lainanantokapasiteetin kasvattaminen
3. Pankkijärjestelmän vakaus ja tervehdyttämistoimet
4. EU:n taloushallinnan vahvistaminen

SUOMEN KANTA/OHJE:

Suomi kannattaa kokonaisvaltaisen strategian kehittämistä euroalueen vakauden turvaamiseksi kestäväällä tavalla. Strategian tulee sisältää konkreettisia, hyvin kohdennettuja ja riittävän nopeasti toteutettavissa olevia toimenpiteitä, joilla puututaan perustavaa laatua oleviin, velkakestävyys heikentymiseen johtaneisiin ongelmiin. Kaikkien toimenpiteiden osalta on varmistettava vahva sitoutuminen sovittuihin päätöksiin. Siksi ohjelman on oltava taloudellisesti ja poliittisesti toteuttamiskelpoinen sekä EU-tasolla että kansallisesti.

1. Julkisen talouden velkakestävyyden ylläpitäminen

Suomi pitää tärkeänä varmistaa, että velkakestävyyssongelmista kärsivät valtiot toteuttavat sovitut talouspoliittiset toimenpiteet ja tarvittaessa uusia uskottavia toimenpiteitä. Pitkän aikavälin talouskasvua vahvistavat finanssipoliittiset ja rakennepoliittiset toimet ovat avainasemassa kestävyiden turvaamiseksi.

Suomen näkemyksen mukaan on nykyisessä markkinatilanteessa tärkeää, että erityisesti Portugali ja Espanja jatkavat määrätietoisia toimia velkakestävyyden ja talouden kasvun varmistamiseksi. Lisäksi on tärkeää, että näiden maiden osalta päästään jäsenvaltioita tyydyttäviin ratkaisuihin oikea-aikaisesti, jos tilanteen ratkaiseminen edellyttää EU-tason toimenpiteitä.

2. Nykyisten rahoitusinstrumenttien tehokkuuden lisääminen

ERVV:n lainanantokapasiteetin kasvattaminen

Euroryhmässä todennäköisesti esitetään, että ERVV:n lainanantokapasiteettia kasvatettaisiin vähintään 440 miljardiin euroon eli vastaamaan sen varainhankinnalle annettujen takausten kokonaismäärää.

Suomi katsoo, että ERVV:n varainhankinnalle annettavien takausten käyttäminen lainanantokapasiteetin kasvattamiseksi enintään 440 miljardiin euroon on perusteltua ainoastaan osana uskottavaa kokonaistrategiaa. Lisäksi ERVV:n käytön on jatkossakin oltava tiukan ehdollista.

ERVV:n lainanantokapasiteetin kasvattamiseen pyritään ensisijaisesti olemassa olevien takauksien puitteissa. Mikäli nämä toimet eivät riitä ja rahoitusmarkkinoiden vakauden sekä euroalueen uskottavuuden kannalta on välttämätöntä, Suomi on valmis harkitsemaan takausten lisäämistä siten, että ERVV:n todellinen lainanantokapasiteetti nousee, kuitenkin enintään 440 mrd euroon, seuraavilla ehdoilla.

Lainanantokapasiteetin kasvattamisen ehtona on oltava se, että samanaikaisesti takauksiin liittyvää riskiä on pyrittävä vähentämään selkeästi, sillä lainoitusta saavien maiden määrä voi jatkossa kasvaa ja tästä aiheutuvat riskit tulevat ensisijaisesti parhaan luottoluokituksen saaneiden maiden, kuten Suomen, kannettaviksi. Jotta Suomi voisi hyväksyä lainanantokapasiteetin kasvattamisen vakauttamispakettiin tulee sisällyttää selkeät ohjeet taloushallinnon tehostamisen nopeasta toteuttamisesta. Erityisesti velkasääntö tulee toteuttaa Van Rompuyn työryhmän raportin mukaisesti.

Suomen keskeiset tavoitteet ovat:

1. Vakauttamispaketin on kokonaisuudessaan vakuutettava markkinat siitä, että euroalueen maat kykenevät ylläpitämään velkakestävyytensä pidemmällä aikavälillä toteuttamalla kestäville velka- ja kasvu-uralle johtavat finanssipoliittiset toimet ja välttämättömät rakenteelliset uudistukset.
2. Valtion velkaa koskeva velkakriteeri tulee operationalisoida, jotta velkaantuneet maat sitoutuvat velan määrän alentamiseen ja sitä kautta vähentävät riskiä siitä, että ERVV:n lainoitusta jouduttaisiin käyttämään;
3. Yhteisvastuullisiin takauksiin ei siirrytä. Perussopimuksen 125 artikla edellyttää, että kukin takaajavaltio vastaa jatkossakin vain omasta osuudestaan ERVV:n varainhankinnalle annetuista takuista.
4. Koko euroalueen kattavia euro-bond- järjestelyjä ei oteta käyttöön, koska myös se johtaisi yhteisvastuuseen veloista.
5. ERVV:n tehtäviä ei laajenneta kohdemaiden velan takaisinostoon tai velkakirjojen oston uusemissioista tai jälkimarkkinoilta. Tämä kasvattaisi takaajille aiheutuvaa riskiä vaikeasti ennakoitavalla tavalla.

6. Sopeutusohjelman kohdemaalta tulisi edellyttää lisävakuuksia aina, kun se on mahdollista, esimerkiksi merkitsemällä sen tulevia tulovirtoja lainojen takaisinmaksuun. Lisävakuuksien saatavuus ja käyttö on tapauskohtaisesti selvitettävä keinona vahvistaa ERVV:n luottokelpoisuutta.
7. IMF:n osuutta rahoitusohjelmissa tulisi pyrkiä kasvattamaan. Euroalueen valtioiden tulee koordinoidusti sopia periaatteista IMF:n ennakoidun rahoituksen (FCL, PCL) hakemisesta.

Suomi pitää tärkeänä, että ERVV:lle annettavien takausten enimmäismäärää tai tehtävien laajuutta arvioidessa otetaan huomioon ERVV:n toiminnan väliaikaisuus. Ilman huolellista analyysia ei tulisi tehdä ratkaisuja, joilla ennakoitaisiin pysyvän kriisinhallintamekanismin (Euroopan vakausmekanismi) perustamista. Pysyvää kriisinhallintamekanismia tulisi valmistella erikseen.

Muut toimet ERVV:n lainanantokapasiteetin kasvattamiseksi

Nykyiset budjettivaltuudet riittäisivät Suomen osalta siihen, että ERVV:n pääoma korotettaisiin nykyisestä 30 miljoonasta 55,8 miljoonaan euroon. ERVV:n pääomakorotus olisi Suomen kannalta siten mahdollinen ja hyväksyttävissä. ERVV:n lainanantokapasiteetin merkittävä parantaminen edellyttäisi kuitenkin huomattavasti tuntuvampaa pääomakorotusta, mikä ei ole Suomen hyväksyttävissä.

Suomi voi hyväksyä ERVV:n lainanantokapasiteetin lisäämisen sellaisilla toimenpiteillä, jotka eivät edellytä ERVV-puitesopimuksen muuttamista. Lähinnä kyseeseen voisivat tulla lainakohtaisen käteispuskurin poistaminen ja korkomarginaalin muuttaminen. Kokonaisuutta arvioidessa on kuitenkin otettava huomioon myös lainakohtaisen käteispuskurin poiston mahdollinen vaikutus ERVV:n luottoluokitukseen ja sen myötä sen varainhankinnan kustannuksiin.

Suomi kannattaa nykyisen ERVV-puitesopimuksen tarjoamaa mahdollisuutta vahvistaa luottokelpoisuutta myös muilla tavoin, esimerkiksi edellyttämällä sopeutusohjelman kohdemaalta lisävakuuksia, kuten sen tulevien tulovirtojen merkitsemistä lainojen takaisinmaksuun. Ongelmana on kuitenkin tällöin se, että lisävakuuksien vaikutus voidaan arvioida vasta kun tiedetään, mikä maa hakee ERVV:n rahoitusta. Mahdolliset negative pledge- lausekkeet voivat myös hankaloittaa lisävakuuksien käyttöä (kuten Irlannin tapaus jo osoitti).

Suomi suhtautuu myönteisesti tiettyyn joustoon ERVV:n hinnoittelupolitiikassa, edellyttäen että se kattaa vähintään ERVV:n omat varainhankintakulut sekä ERVV:n operationaaliset toimintakulut (sikäli kuin jälkimmäisiä ei kateta ERVV:n pääomasta) ja että kannustimet kohdemaan palaamiseksi markkinoille mahdollisimman nopeasti säilyvät.

Suomi kannattaa ajatusta siitä, että ERVV:lle annettaisiin mahdollisuus ns. private placement-toimintaan, joka tarkoittaa mahdollisuutta myydä velkakirjoja sijoittajille suoraan, ilman julkista joukkolainaemissiota.

Suomi ei voi hyväksyä ERVV:n käytön laajentamista koskemaan kohdemaiden velan takaisinostoa, koska ERVV:n pitäisi varautua lainaamaan erittäin suuria summia kriisivaltioille, jotta velkakirjojen takaisinostolla saataisiin merkittävästi helpotettua kriisivaltioiden velkataakkaa. Takaisinosto ei olisi luonteeltaan enää hätärahoitusta, ja se olisi perussopimuksen 125 artiklan vastaista. Samat ongelmat liittyvät kriisivaltioiden velkakirjojen ostoon uusemissioista tai jälkimarkkinoilta, minkä vuoksi Suomi vastustaa ERVV:n tehtävien laajentamista myös näille alueille. Kumpikin ehdotus edellyttäisi ERVV-puitesopimuksen muuttamista ja siten useissa jäsenvaltioissa, Suomi mukaan lukien, myös kansallisen parlamentin hyväksyntää.

Suomi ei voi hyväksyä vaihtoehtoa, jossa parhaan luottoluokituksen maiden velanhoito-organisaatioille annettaisiin tehtäväksi sitoutua antamaan ERVV:n käyttöön luottoraja heikomman luottoluokituksen saaneiden maiden vastatakausta vastaan. Tällainen toiminta ei Suomessa kuulu Valtiokonttorin tehtäviin. Tarvittavat menot tulisi Suomessa ottaa valtion talousarvioon, mikä edellyttäisi eduskunnan hyväksymistä.

Suomi ei pidä erityisen tarkoituksenmukaisena sitä, että parhaan luottoluokituksen maiden velanhoito-organisaatiot alkaisivat ostaa ERVV:n velkakirjoja, sillä tämä ei lisää ERVV:n lainanantokapasiteettia. Suomessa ostto edellyttäisi määrärahan ottamista valtion talousarvioon.

ERVM:n käyttö:

Suomi kannattaa sitä, että mahdollisuudet ERVM:n kapasiteetin kasvattamista nykyisten rahoituskehyksien puitteissa selvitetään. Suomi ei kuitenkaan voi hyväksyä sitä, että ERVM:n kapasiteettia kasvatettaisiin euroalueen maiden komissiolle antamin takauksin. Tämä loisi vaarallisen ennakkotapauksen, jossa unionin omien varojen järjestelmää ja monivuotuisia rahoituskehyksiä koskevia määräyksiä kierrettäisiin luomalla unionin budjetin ulkopuolinen järjestely.

IMF:n kapasiteetti

Suomi katsoo, että ennakollisia IMF-instrumentteja tulisi pyrkiä hyödyntämään ennen kuin EU:n rahoitusvakausta instrumentteihin (ERVM ja ERVV) turvautumista. Ennakollisia instrumentteja ovat ns. joustava luottoinstrumentti (Flexible Credit Line) tai ennalta varautumisen instrumentti (Precautionary Credit Line). Tämä edesauttaisi talouspolitiikan uskottavuutta ja edellytyksiä velkakriisiin ajautumassa olevan maan pysymiselle velkakirjamarkkinoilta.

Suomi korostaa, että IMF:n rahoituksen kasvattamisen edellytyksenä kuitenkin on, että IMF:n rahoituskapasiteettia ja resurssien kasvattamista koskevat päätökset saadaan ratifioitua nopeasti.

3. Pankkisektorin läpinäkyvyys ja tervehdyttämistoimet

Pankkien uudet stressitestit on alustavien suunnitelmien mukaan tarkoitus toteuttaa toukokuuhun 2011 mennessä. Suomi pitää tärkeänä, että uudet testit ovat kattavat ja läpinäkyvät. Niiden perusteella tulee laatia konkreettisia tervehdyttämistoimia. Heinäkuussa 2010 tehtyjen testien keskeinen heikkous oli puutteelliset seurantatoimet.

Suomi kannattaa entistä vaativampia stressitestejä, joihin on liitettävä valtioiden velvoite turvata pankkisektorinsa vakaus kaikissa oloissa joko uudelleenjärjestelyin tai pääomittamalla. Ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion vastuu pankkijärjestelmänsä vakaudesta, on tärkeää, että jäsenmaat varautuvat tarvittaessa tekemään pankkisektorin rakennejärjestelyjä siten kuin testin tulokset edellyttävät. Pääomittaminen valtion varoista edellyttää valtion oman rahoitustilanteen vakautta.

Stressitestit tulisi aloittaa viipymättä. Niiden alustavat tulokset tulisi nopeasti ilmoittaa euroryhmälle. Testien perusteella tulisi laatia selkeä, aikataulutettu toimenpideohjelma tarvittaville korjaaville toimenpiteille.

Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi Suomi pitää tärkeänä, että Euroopan pankkivalvontaviranomaisella (EBA) on päävastuu tiedotettaessa stressitestien tuloksista julkisuuteen.

Suomi pitää tärkeänä, että ERVV:n myöntämiä lainoja ei kohdisteta suoraan minkään maan pankkisektorin tukemiseen. Kyseisiä varoja voidaan tarvittaessa kanavoida pankkijärjestelmään vain osana yksittäistä maata koskevaa sopeutusohjelmaa, kuten Irlannin kohdalla.

4. EU:n taloushallinnan vahvistaminen

Uskottavuuden varmistamiseksi Suomi pitää tärkeänä varmistaa, että kaikki sovitut politiikkatoimet toteutetaan kurinalaisesti EU:n ja euroalueen talouden uuden hallinta- ja koordinaatitavoitteiden mukaisesti. Erityisesti tulisi varmistaa, että talouskasvun ja vakauden kannalta keskeiset

rakenneuudistukset näkyvät konkreettisesti Eurooppa 2020 –strategian kansallisissa uudistusohjelmissa.

Suomi pitää ensisijaisen tärkeänä, että talouspolitiikan uusi koordinaatio- ja hallintakehikko otetaan käyttöön pikaisesti, mahdollisuuksien mukaan jo ennen kuin uudesta lainsäädännöstä sovitaan lopullisesti. Eurooppa-neuvoston hyväksymä Van Rompuyn työryhmän raportti antaa kaikki mahdollisuudet ryhtyä mm. velkakestävyyttä tukeviin toimiin operationalisoimalla julkisen velan kriteeri ja ottamalla käyttöön menosääntö, joka tukee keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista. Velkaantuneimpien maiden tulisi sitoutua selkeästi ylijäämäiseen budjettitavoitteeseen aivan kuten rahaliittoa luotaessa. Kasvua ja julkista taloutta tukevista rakenneuudistuksista on sovittava ja ne on toteutettava etupainotteisesti siten, että ne voidaan kirjata kansallisiin EU2020 -strategian mukaisiin uudistusohjelmiin. Samassa yhteydessä tulisi käynnistää myös makrovakauden valvontaa koskeva uusi menettely, jonka mukaisesti jäsenvaltioilta tulee vaatia selkeä toimenpideohjelma makrovakauden ja kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

VM

Tiedoksi

EK, VNEUS
